

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
 GYALLAY DOMOKOS

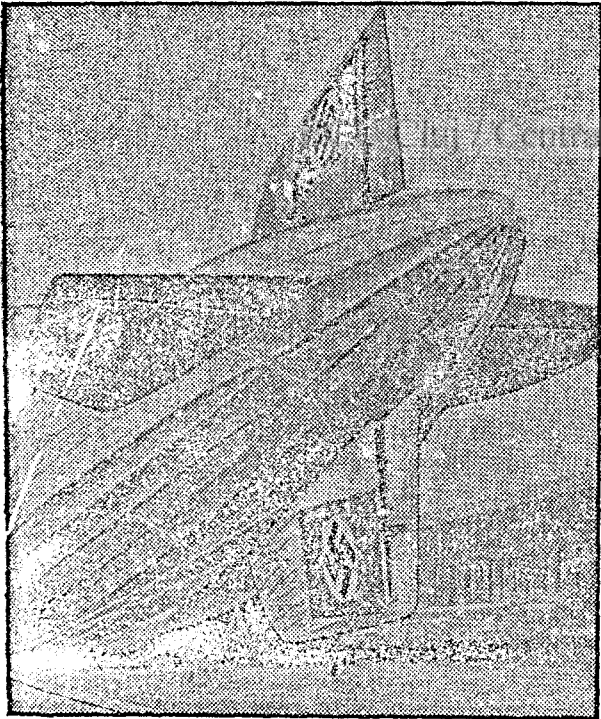
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Uj csodák.

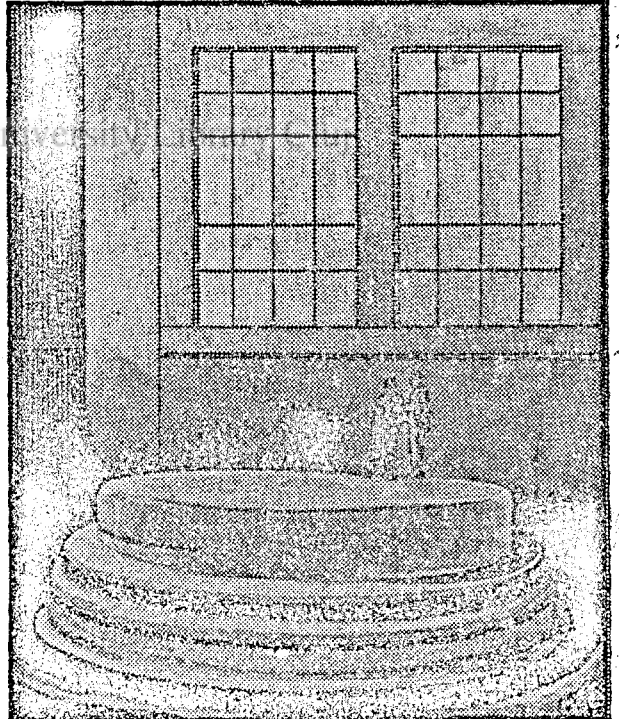
Valamikor számon tudták tartani a világ csodáit. A régi korban hét csodáról beszéltek. Az emberi művelődés és tudás haladásával a csodálatos emberi alkotások száma állandóan növekszik s ma bizony már nehéz volna számon tartani, hogy hány csodája van

tént az utóbbi időben, hogy csak a felsorolásuk egész könyvet töltene meg. Az új csodák sorából ki kell azonban emelnünk néhányat.

A németek utólérhetetlen mesterei a léghajó építésnek. Az angoloknak és amerikaiaknak több óriás-léghajójuk pusztult már el,

Az új Zeppelin.

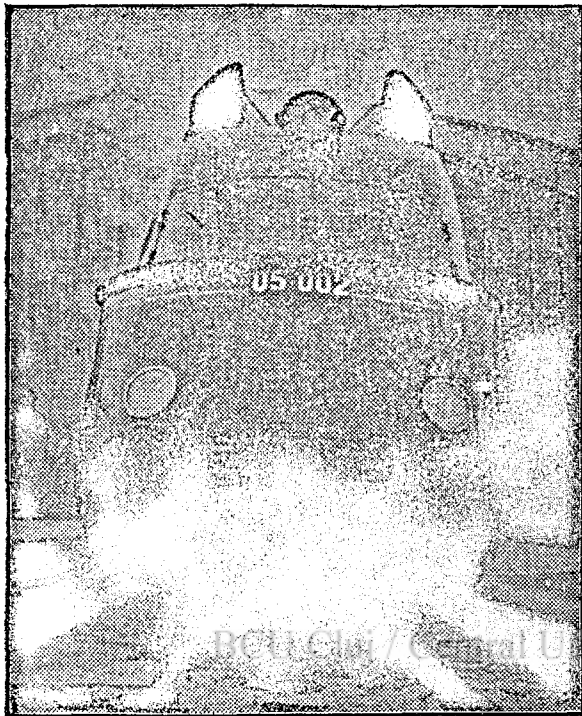
Csillagászati távcső 5 méter átmérőjű lencsége.

a világnak? Különösen műszaki téren tett nagy haladást az emberiség. A világháború, sok borzalma és pusztítása mellett, a műszaki dolgok fejlődésén nagyot lendített. A háború után kezdett erősen fejlődni a repülés, a rádió és több más műszaki találmány.

A legújabb műszaki csodákról nehéz dolog volna rövid cikk keretében beszámolót adni. Annyi új találmány és felfedezés tör-

ezzel szemben a németek által épített Zeppelin léghajókat eddig komolyabb szerencsétlenség nem érte. Néhány évvel ezelőtt a Zeppelin földköri utat tett és a legnehezebb viszonyok között is biztonságos közlekedési eszköznek bizonyult. Európa és Amerika között rendszeres léghajó járatot létesítettek a németek és az utazásnak ez a gyors és kényelmes formája nagyon jól bevált.

'Az új „Hindenburg“ nevű léghajó minden eddigi léghajót felülmúl méreteiben. Berendezése tökéletes. Az utasok a legnagyobb kényelemben utazhatnak a léghajón. Társalgó és játéktermek, étkezőhelyiség, háló- és fürdőszobák teszik az utasok számára kelle-

Az új német mozdony.

messé az utazást. Az új léghajó több próbatat tett már meg és rövidesen megindulnak rendszeres járatai Amerikába.

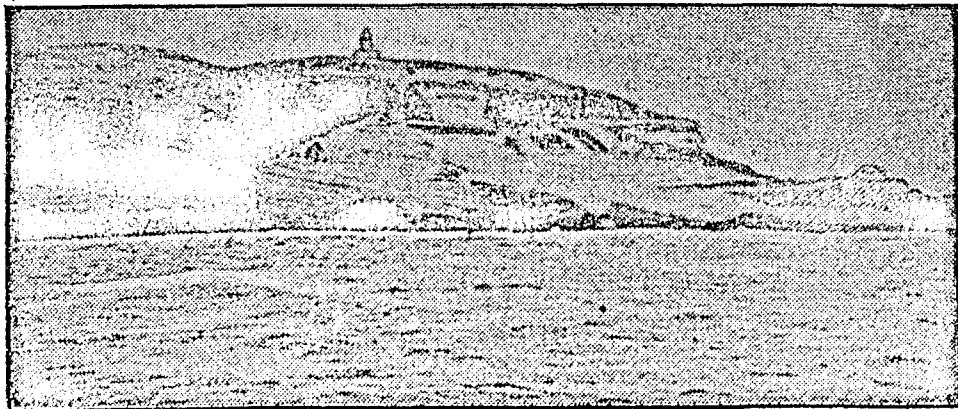
A németek a mozdony-építés terén is újdonsággal lepték meg a világot. Ujfajta vasuti mozdonyt építettek, amelyik óránként 190 kilométer sebességgel repíti a vonatot.

A következő csodát a csillagászok üdvözlik örömmel. Ha valaki felteszi a kérdést,

hogyan tulajdonképpen mi haszna van az emberiségnek a csillagászatból, hirtelen nem talál rá feleletet. Pedig a csillagászok munkájának köszönhető, hogy van naptár, és hogy olyan pontosan tudjuk számítani az időt. De a csillagászatnak köszönhető sok minden egyéb között az is, hogy a hajósok tudnak tájékozódni a tengeren. Annak a sok tudományos előnynek pedig amit a csillagászat tudománya jelent az emberiségre nézve, se szeri, se száma. A csillagászok leghatalmasabb fegyvere a távcső. Ugy kell felfogni mint egy óriási szemet. Minél nagyobb a szem, annál több fényt tud befogadni. Tehát minél nagyobb egy távcső lencséjének átmérője, annál inkább alkalmas arra, hogy a gyenge, szabadszemmel láthatatlan fényű csillagokat megmutassa a kutatónak. Az eddig készült legnagyobb távcső lencséjének átmérője két és félméter volt. Most Amerikában öt méter átmérőjű üveglencsét öntöttek, amely a világ legnagyobb távcsővének lesz a szeme. Az új csoda öntését 1934 decemberében végezték és a folyó év elejére hült le az üvegtömb. Nem engedték ugyanis, hogy gyorsan hűljön le, mert repedések keletkeztek volna anyagában. A hatalmas üveglencse súlya harmincezer kiló. Tehát olyan súlyos, mint három vasuti ési rakománya. Csiszolása évekig fog tartani, csiszolás után huszezer kiló súlyu lesz. A csillagászok remélik, hogy az új távcső segítségével nagyszerű felfedezések felé nyílnak meg a lehetőségek.

Hangsúlyozzuk, hogy más téren is hasonló felfedezések és találmányok jelentkeznek. Így például Amerikában olyan kétezer lóerős automobilt építenek, amelyik percenként tíz kilométer gyorsasággal fog haladni. Mindezek azt mutatják, hogy az emberiség tudásban és művelődésben való fejlődésének lendületes korszakát éljük.

Legyen ez figyelmeztető számunkra, hogy mi is igyekezzünk haladni és fejlődni.

A „Dardanellák“ tengerszoros bejárata.

Törökország követi Németország példáját.

A németek elhatározó lépésével kapcsolatban felkavart hullámok még nem csendesedtek le s már is újabb esemény növeli a feszültséget. Törökország is igyekszik lerázni magáról azokat a béklyókat, amelyeket a békekötés alkalmával raktak rá. A hírek szerint szerződés szegésre késül és felségjogaira való hivatkozással a semlegesnek nyilvánított Dardanelláknak nevezett tenger-szorost meg akarja katonailag erősíteni.

Ez a tengerszoros a Márvány tengert köti össze az Égei tengerrel, hosszúsága 70 kilométer, legkeskenyebb részén alig másfél kilométer szé-

les. Így tehát nagyon könnyen védhető. A szorosnak óriási jelentőséget ad, hogy a Fekete tengerből a Földközi tengerbe a hajóut rajta vezet keresztül. A török kormány elhatározása tehát nagyon sok ország érdekeit sérti. Különösen Románia és Oroszország érdekelt az ügyben, mert elveszítik a világtengerek felé a szabad kijáratot. A törökök elhatározásának így óriási jelentősége van. Mutatja, hogy a világháború utáni békeszerződések folytán keletkezett ferde helyzeteket gyökeres beavatkozással kell meggyógyítani, hogy az általános feszültségen enyhíteni lehessen.

Egy igazi magyar asszony halálára.

A vesztesség, mely kisebbségi életünket Dr. Pál Gáborné halálával érte, kikiváncozik egy zárt családi gyász keretei közül.

Hozzá vagyunk szokva, hogy életben is, halálban is, csak férfiaknál hallunk vagy olvasunk érdemeikről. Az élő ember tekintélyt, tiszteletet, megbecsülést, hirnevet kap, ha a társadalmi vagy a politikai életben érdemeket sikerül szereznie, a halott férfit pedig díszesen, nagy pompával eltemetjük, és itt is megadjuk neki a tisztességet, ami őt a halálban megilleti.

De miféle jutalom, megbecsülés, elismerés jut annak a nőnek, akit, ha történetesen férfinak születik, életében a tekintély és megünnepeltetés vett volna körül? A nő munkája zajtalanabb, s talán éppen ezért eredményesebb is néha, mint a férfié. Az igazi nő mindig a társadalomnak dolgozik; akkor is, amikor hitvesi kötelességeinek hivatásszerű betöltésével őrt áll a férfi mellett, s küzdelmeinek szemmeltartója, örömeiben osztozója, keserű óráiban vigasztalója, s akkor is, amikor a gyermeknevelés sokszor emésztő gondjai között ad derék polgárokat a hazának, lelkes apostolokat a hitnek és fajnak, amelyhez tartozik. A nő e kettős magasztos munkáját természetesnek találjuk, s nem gondolunk arra, hogy a két hivatás igazi betöltésére mekkora erőt, mekkora hősiesség lemondást és önmehtagadást kell tanusítania az igazi asszonynak.

Dr. Pál Gáborné, aki még viruló életkorban — hisz mindössze 37 éves volt — adta meg a halál nehéz áldozatát, mélyen lesújtott

férjét és három kis árva gyermekét hagyott maga után, azokból a magyar asszonyokból való, akik a csendes, zajtalan munka vértanúságával szerezték meg a hátramaradt élők mélységes tiszteletét. A székely népművészet apostolnője volt ez a lelkes magyar asszony; egész életét ennek a munkának áldozta, s az ő esetében is az történt, ami hasonló derék lelkekkel történni szokott: feláldozta magát élete munkájának. Vértanuja lett annak a hivatásnak, melyet nehéz kisebbségi sorsba került népének jólétéért és haladásáért testi erejét meghaladó lelkesedéssel vállalt. Fesztétközés közben mérges gőzök hatoltak be szervezetébe és ezek okozták betegségét, amely közel egy évi szenvedés után sirba vitte az áldozatkész asszonyt. Dr. Pál Gáborné nemcsak munkáját, hanem életét is feláldozta a székely népért. Nagy asszonyi lelkeket jellemző, nemes szenvedés volt az ő szenvedése. Kilenc hónapon át, szeretteitől távol, hősiesség megadással feküdt kór-ágyán és meglepte a halál nélkül, hogy gyermekeit utoljára szivére ölelhette volna. Ha van valami, ami emberileg mélységesen fájdalmas, az csak az lehet, hogy akik a lelkünkhez vannak nőva, azokat nem láthatjuk, nem érezhetjük magunk körül, amikor elhomályosuló szemünk előtt egy más világ partjai intenek felénk.

Dr. Pál Gábornétól, az izig-vérig magyar asszonytól azt is mehtagadta a sors különös játéka, hogy itthon, Erdély földjében, a nagy Hargita árnyékában pihenhessen, közel szeretteihez. Egészen sajátos kisebbségi tragédia a Dr. Pál Gáborné nemes élete és fájdal-

mas halála, de egyben legyőzhetetlen példamutatása arra, hogy még az ilyen tragikumok mellett sem szabad lemondani a hivatás köteleméről s vállalni kell mindenkinek az áldozatot is, ha ezzel nemzetének, hitének, fájának szolgálni tud.

Dr. Pál Gáborné kedves, drága itt marad közöttünk és lelkes magyarságunk nyaink vonják le kegyelettel életének lálának tanulságait szomorú magyar javára.

P. Jánossy Béla

Külföld.

A londoni tárgyalások. A Népszövetség megállapította, mégpedig egyhangú szavazattal, hogy Németország a semlegesített öv megszállásával szerződészegést követett el. Ez azonban természetesen nem akadályozta a locarnói szerződésben részes államok — köztük Németország — tárgyalását a német függetlenség egyoldalú érvényesítéséből származott feszült helyzet megoldására. Németországot Ribbentrop képviselte, Hitler egyik legbizalmasabb embere, aki hatalmas beszédben kifejtette, hogy a francia-orosz szerződés megszüntette a locarnói szerződést s így Németország lépése jogos volt. Erre Flandin francia miniszterelnök — egész rövid beszédben — azt felelte, hogy Németország saját ügyében volt bíró, ami mindenképpen jogtalan. E helyett a hágai nemzetközi bírósághoz kellett volna fordulnia annak megállapítása végett, hogy a francia-orosz szerződés csakugyan sérti-e a locarnói megállapodást, a belga miniszterelnök pedig arra utalt,

hogy Belgium nem részes a francia-orosz szerződésben s azért Németország mégis megszállotta a belga határral szomszédos semlegesített területövé, amely pedig jóval hosszabb a francia-német közös határnál. A tárgyalások folyamán Eden angol külügyminiszter állandóan békített és egyeztetett a színpalak mögött. Munkájának eredménye egy újabb kibontakozási tervet. Ez a hágai nemzetközi bíróság elé utalja a francia-orosz szerződést annak megállapítása végett, hogy sérti-e az a locarnói szerződést, ezenkívül nemzetközi rendőrséget helyez el Németország francia és belga határvonala mentén és Németországot kötelezi a bevonult csapatok egy részének eltávolítására, valamint arra, hogy a határvonban erődöket ne építsen.

A német kiküldött a tervezettel hazautazott. Távozása után Anglia, Olaszország, Franciaország és Belgium új locarnói szerződést kötöttek, ami — gyakorlatilag — Franciaország biztonságát szolgálja. Ezután a francia kiküldöttek is hazatértek.

Németország a tervezetet nem

hajlandó elfogadni, de utasítja vissza, úgy, hogy a további tárgyalásokra még a lehetőség. Viszont Franciaországban mindjobban megdök az a felfogás, hogy tárgyalásra csak akkor vissza a francia kiküldött Londonba, ha Németország teljes egészében elfogadja a mertetett kibontakozási tervet. Az angol kormány mindezzel jevel közvetít a felek között, ha a francia szándék változik, akkor az összeütközést vezetni alig lehet s kiszámíthatatlan következményekre kilátás.

Olasz-magyar-osztrák egyezés. A római meggyezés három állama nagy lelkeséggel fogadtatás és külsőségek között egymás közötti viszonyát mind politikai mind gazdasági téren még rosabbra fonta, úgy, hogy más államok csatlósára is nyitva áll az út. A három állam közös külpolitikát, a

gazdasági kapcsolatuk annyira szorosra fűződött, hogy területüket majdnem közös területnek lehet tekinteni.

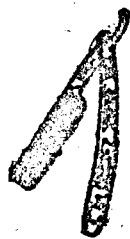
A meggyezést világszerte nagy érdeklődéssel és nagyobb rokonszenvvel fogadják megbízható hírek szerint Lengyelországban, Csehszlovákia sőt Jugoszláviában is fogadják azzal a gondolattal, hogy a római megállapodáshoz hozzájárulnak, legalább is

Kun Mátyás Fia Rt.

CLUJ, Calea Marechal Foch Nr. 2.

Négy nemzedék évszázados tapasztalatait egyesítve, modern technikai berendezéssel és dusan felzerelt raktárral állunk nagybecsűt megrendelőink szolgálatára. Specialiták vagyunk: acélárunkban, látszerészatben, borotva készítésben, orvosi műszerek javításában.

sági téren. Talán ez a magyar ázati Schusnigg osztrák kan cellár közelebről tervezett belgrádi útjának.

Az angol sajtó egyidejűleg megállapítja a cseh miniszterelnök dunai tervének bukását.

Svájc erődöket épít. Semmi sem bizonyítja jobban az európai helyzet zavarosságát, mint hogy Svájc határai biztosítására erődöket épít. A legbékésebb állam, amelynek területét és semlegességét háromszáz év óta nemzetközi szerződések biztosítják.

Venizelosz halála. Az utóbbi évek egyik legkiválóbb politi-

kusa tűnt el az életből, miután már lelépett a politikai élet szinpadáról, ahol oly nevezetes szerepet játszott hosszú időn keresztül. Hazája nagyon sokat köszön neki: a balkáni háború megszervezésével kiterjesztette határait a világháborúban is ért el sikereket részére. Neki köszönheti, hogy a békekötés után Törökországgal háborúba keveredett és mert a háborút elvesztette — Ázsiából kiszorult és sok százezer görögöt volt kénytelen befogadni.

Venizelosz üzte el György görög királyt és alapította meg a görög köztársaságot, de a ki-

rály visszahívását forradalommal sem volt képes megakadályozni s ezért menekülni volt kénytelen. Utóbb megbékült az új helyzettel, de kora s betegsége megakadályozta abban, hogy részt vegyen a politikai életben.

Választójog Oroszországban.
A szovjet-kormány az általános és titkos választójog bevezetésére készül, mert — amint mondja — bizik a munkásság és parasztság ragaszkodásában. Mindenestre érdekes lesz tudni, hogy milyen lesz ez a választójog az életben és hogy mi lesz az eredménye.

Tizenöt év aratása és vetése. (2)

Ipari téren.

Már előbbi cikkünkben említettük, hogy a Magyar Népet a falusi magyarság érdekeit szolgálva, nem feledkezett meg a városi alacsonyabb néprétegekről sem s ipari rovatában helyet adott minden olyan cikknek, közleménynek, mely az ipari érdekek megvédését célozta. Különösen akkor volt erre szükség, midőn Erdély iparos társadalmának (mely tudvalevőleg nagyrészt kisebbségekből s főként magyar kisebbségekből tevődött össze) csupán egyetlen ipari szakközlönye volt s az is Erdély központjától — s így az ipari élet központjától is — távol, a határszélre vált Aradon jelent meg, ami megakadályozta abban, hogy hivatását minden szükségét kielégítően teljesíthesse.

A Magyar Népet már helyzeti előnyénél fogva is, de különösen szakszerűen megírt és az ipari élet minden kérdését felölelő cikkei révén hamarosan tért hódított az iparostársadalom olvasói között is s amíg a szükség megkívánta, eredményesen pótolni tudta egy minden kívánalmat kielégítő központi szaklap hiányát.

A rovatból tudomást szerezhettek az érdeklődők az egyes iparágak helyi vagy országos helyzetéről, megtalálhatták benne az őket érintő új törvényeket, illetve törvényterveze-

teket és ha azok valamilyen okból kifolyólag sértették érdekeiket, a lap helyet adott tiltakozásuknak is és lehetővé tette a veszély elhárítása érdekében szükséges egységes megmozdulás megszervezését. Óriási fontossága volt ennek abban az időben, mikor az új uralom alá jutott Erdély régi iparszabályozó törvényeit rendre mind újakkal cserélték fel s az életbe léptetett vagy tervezett rendeletek között egyre több akadt olyan, mely intézkedéseiben egyszerűen túlnézett az iparosság akkori sanyaru helyzetén és egyáltalán nem, vagy csak tessék-lássék módon méltányolta annak kívánalmait. A rovat útján az iparos állandó kapcsolatot tarthatott fenn vezetőivel, hozzászólásával befolyásolhatta őket tetteikben, ami az ügyek vezetésére csak áldásos lehetett. Az a 46 hosszabb közlemény, mely 1921—22. év folyamán napvilágot látott, fényes bizonyíték amellett, hogy a Magyar Népet megindulásának első pillanatától kezdve sarkára állott ipari életünk megszervezése és felvirágoztatása érdekében, épp olyan nemzeti fontosságúnak tekintve a városi néptömegeink alapját képező iparosság megvédelmezését és megtartását, mint a falusi néptömegekét. 1923-ban 44, 1924-ben 37 terjedelmesebb cikk jelzi ennek a lelkesedéssel megkezdett munkának lankadatlan további folytatá-

sát — és a kisebbségi ipar akkori fellendülése az eredményt. Ez időtáiban ugyanis már megszervezett vagy legalább is szervezkedés útján álló ipari életet találunk Erdélyben és ebben valamelyes érdemet a Magyar Népi ipari rovatától elvitatni nem lehet.

Am a lap tevékenysége ezzel még nem merült ki. A szervezkedések, megmozdulások csak szélesebb teret nyitottak a rovat részére. A nagyobb mozgalmakról, a jelentősebb s határozataiban az egész ipari termelésre kiható intézkedésekről részletes beszámolókat közölt ezután a lap, pontosan körvonalozva egy-egy ilyen esemény lefolyását, illetve az intézkedések jelentőségét az érdekelte iparágra nézve. Ezen beszámolók által minden iparos lépést tarthatott szakmája szervezeti életének eseményeivel, idejében értesült a behozott újításokról és mindarról, ami mestersége szempontjából érdekelhette. Ennek jelentőségét csak az tudja igazán átlátni, aki tisztában van azzal, hogy milyen előnyt jelent a legkisebb termelési üzemnek is a helyes tájékozódás, úgy a piac követelményeit illetően, mint a szakma belső életére vonatkozólag.

A hetenként közölt rövid ipari hírek áttekintést nyújtottak nemcsak Erdély, de az egész ország, sőt a külföld iparának helyzetéről is, s kiszélesítve így az iparos látókörét, számításait tágabb viszonylatba állították. De a jól számító mesterembernek szüksége van a piac időponti helyzetének ismeretére is. Ezért minden számban piaci helyzetjelentést adott, olyan értelemben, hogy pontosan közölte a nyersanyagok áraiban beállott változásokat és ugyanakkor a kész áruk árhullámzását is. Az iparos ezekben a kimerítő piaci árjelentésekben, mint valami mindig kéznél levő tükörben, világosan láthatta a kereslet mutató arcát s ha az valamilyen irányban biztató volt, termelését abba az irányba állíthatta bele. Am a Magyar Népi nemcsak az áruk mennyiségi előállítását illetően tett nagy szolgálatokat Erdély iparának, de a minőség szempontjából is hasznára volt annak. Mindig megragadta ugyanis az alkalmat, hogy oktató cikkeiben, továbbképző tanulmányokban gyarapítsa a mesterek szak tudását és ezáltal minőségileg jobb áruk előállítására segítse őket. Mig az általános ipari kérdések egy-két napilapban is helyet kaptak idővel, addig szakcikkek közlését egyedül

a Magyar Népi tartotta helyesnek és szükségesnek, ami külön súlyt és jelentőséget csönzött neki. Mindjárt az alapnál kezdődött a tanonc-nevelés átalakítása érdekében a cikkek az egész magyar iparostársadalom körében való megújítását célozták. Ezek a cikkek az inasok iskolai nevelését mind azelőbbre valónak hirdették, nemcsak azért mert így szakmájában jól kiképzett iparos nemzedéket nevelhetünk fel a magyarsághoz, hanem azért is, mert így könnyebben meg lehet óvni az inasévek ezer veszélye között a gödő fiatal lelkeket az erkölcsi fertőtől és a től a szakadéktól, amit a téves eszmék, az a fajult világnézeti álmok rejtenek magukban. Cikkei nagyrészt művelt és szakképzett iparos emberek tollából kerültek ki, tehát olyan emberek felfogását tartalmazták, akik, benne a legjobban ismerhették az iparosélet bajait, hiányait, de ugyanakkor azok kiküszöbölésének lehetőségeit is. Különösen első három számjában tapasztaljuk a figyelemnek az teljes odaadását, mely minden ipari kérdést egyformán szem előtt tartott és akár a legaprólékos lelemről, akár oktatásról volt szó, mindig megfogalmazta, amit tehetett. Valóban hézagpótló szerepet töltött be ebben az időben a Magyar Népi és azután is, mindaddig, amíg csak szünet volt reá. Később, midőn az iparosérdekek megújítására és megoltalmazására külön programok alakultak, a Magyar Népi betöltő szerepét véve hivatását, kissé háttérbe vonult s csak a terjedelemben, de a régi önzetlenséggel és szeretettel szolgálta iparos előmenetelét, haladását. A számhasonlításból is kitűnik: 1930-ban a hosszabb ipari cikkek száma az előző évi 22-ről egyszázötvenre esik alá, hogy azután állandóan a száz között váltakozzék. Ez nem azt jelenti, hogy a Magyar Népi feladta volna a feladatát, vagy elhanyagolná egyik programját, hanem csak hallgat a szükség parancsára, mely a végzett hézagpótló munka után más teret rendel megfeszítettebb és éberebb szolgálatra. És a Magyar Népi készséggel tesz eleget a rendelkezésnek, mert tudja: a hézagpótlásnál az ő szerepe elenyészővé várt, ezért össze, hogy annál fokozottabb mértékben működhesen közre főcélja, a falusi és városi néptömegek boldogulása és előrehaladása érdekében.

Belpolitikai hírek

Megyeifőnökök értekezlete. Az új közigazgatási törvény alkalmazásával kapcsolatban a belügyminiszter értekezletre hívta össze az összes megyefőnököket. Az értekezleten a miniszter utasításokat fog adni a megyefőnököknek, hogy az ország belső rendjének és a közbiztonság megőrzésének érdekében milyen intézkedéseket tegyenek.

Letárgyalta a szenátus a közigazgatási törvényjavaslatot. A szenátusban tárgyalás alá került az új közigazgatási törvényjavaslat. Dr. Gyárfás Elemér magyarpárti szenátor több kifogást tett a javaslat rendelkezései ellen.

Solomon képviselő kizárása. Solomon, nemzeti parasztpárti képviselőt a parlamentben tanúsított magatartása miatt azonnal a fenyítéssel akarták sújtani, hogy a parlament ülésén husz napig ne jelenhessen meg. A kérdés felett szavazást rendeltek el. A szavazás alkalmával a képviselők a kizárási indítványt nem szavazták meg. A szavazást ezért megismételték, a második szavazás is Solomon javára dőlt el. A parlament erre elvetette az indítványt. Az eset általános feltűnést keltett, mert Solomon ellenzéki képviselő.

A Magyar Párt tiltakozása az új ipartörvény kisebbségellenes rendelkezései miatt. A szenátus tárgyalni kezdte az új ipartörvényjavaslatot. A törvény tárgyalása alkalmával a Magyar Párt részéről Sándor József szenátor szólalt fel. A magyar szenátor kimutatta, hogy a törvény egyes rendelkezései kisebbségellenesek és ezért tiltakozott azok megszavazása ellen. Felhívta a szenátus figyelmét,

hogy a törvénytervezet már a legfőbb törvényelőkészítő tanács is alkotmányellenesnek minősítette. A magyar szenátor rámutatott továbbá arra, hogy a törvénytervezet kisebbségellenes rendelkezései sértik a nemzetközi szerződéseket. A nagyhatalmakkal kötött kisebbségi egyezmény ugyanis határozottan körvonalozza a kisebbségek jogait s ezeket nem lehet megsemmisíteni.

Halállal fenyegettek meg két nemzeti parasztpárti képviselőt. Madgearu Virgil és Calinescu Armand nemzeti parasztpárti képviselők fenyegető tartalmú levelet kaptak. A levelek írója halállal fenyegette meg a két nemzeti parasztpárti politikust azért, mert az ostromállapot parlamenti vitája alkalmával az ostromállapot meghosszabbítása ellen szólaltak fel. A képviselők a parlament elé akarják vinni az ügyet, mert az a felfogásuk, hogy a hatóságilag felosztatott vasgárda titokban tovább folytatja működését.

Komoly intelem a jogász diáksághoz. Az igazságügyi miniszter a diákságnak utóbbi időben megélenkült mozgalmával kapcsolatban intelmet tett közzé, hogy a diákok hagyjanak abba mindenféle izgatást. A kormányának gondja lesz arra, hogy megfelelő törvényjavaslat formájában védje meg a diákok érdekeit.

Tatarescu beszámolója a külpolitikai helyzetről. A legutóbb tartott minisztertanácson a kormány feje, Tatarescu miniszterelnök, tájékoztatta a kormány tagjait a külpolitikai helyzetről. A miniszterelnök beszámolt, hogy a kisantant milyen állápontra helyezkedett a londoni tárgyalásokon. A minisztertanácson az alminiszterek nem voltak jelenek.

Bratianu győzelme. Közöltük lapunkban, hogy a Banca Nationala közgyűlésén a kormányzópárt elnökének, Bratianu Dinunak javaslatait elvetették. Ezért új közgyűlést hívtak össze. Az új közgyűlésen a kormányzópárt elnöke teljes győzelmet aratott. Különböző tisztségekre azokat választották meg, akiket ő ajánlott és egyéb tekintetben is méltányolták kívánságait. Bratianu győzelmét a kormányzópárt meglepéssel vette tudomásul.

Királyi kihallgatáson jelent meg Mihalache. A nemzeti parasztpárt vezére, Mihalache királyi kihallgatáson jelent meg. Általános feltűnést keltett, hogy Mihalache kihallgatása másfél óra hosszat tartott. A nemzeti parasztpárt messzemenő következtetéseket fűz a kihallgatáshoz.

A „Magyar Nép“-et terjeszteni magyar kötelesség!

RÓM. KATH. SZERTARTÁS-KÖNYVEK.

Nagyheti szertartások teljes szövegét közli latin-magyar nyelven az Officium Hebdomadae sanctae imakönyv fekete egészvászon kötésben 137— lej. Vidékre 140— lej. — Kaposy: Szertartás könyv bővített átdolgozott kiadás kántorok számára az egyházi év szertartásain kívül tartalmazza a teljes nagyheti szertartásokat is, ára 180 lej. Magyar-Latin MISSZALE az év minden napjára egészvászon vörösmetszés 302— lej, egészvászon aranymetszés 338— lej, bőrkötés vörösmetszés 576— lej, bőrkötés aranymetszés 648— lej. Raktárról szállítja a

MINERVA könyvkereskedés
CLUJ, Strada Regina Maria 1. szám.

Ütők

Fontos határidő. A konverziós törvény rendelkezéseinek értelmében a konverziós részletek fizetésének legközelebbi határideje közeledik. Azok részére, akik konverzió alá eső adósságaikat két év, illetve öt év alatt rendezik, két éves törlesztés esetében 1936. április 7-ig be kell fizetniük az utolsó részletet, míg öt éves törlesztés esetén a második részletet. A két éves törlesztési részlet a mezőgazdasági adósoknál az eredeti követelés 15 százaléka, míg a városiaknál 30 százalék. A mezőgazdasági adósságok kamata 3 százalék, a városi adósságoké 6 százalék. Azok, akik a 19, illetve 17 éves tervet fogadták el, 1936 május 15-ig kötelesek részleteiket befizetni.

Az egész országban fellépett a kiütéses tifusz betegség. A kiütéses tifusz betegség az ország nagyon sok vidékén terjed. A hatóságok mindent megtesznek a betegség terjedésének megállítására. A járvány a legpusztítóbb mértékben Bessarábia területén dühög. A fegyházakban és börtönökben is nagy a betegek száma.

Tüzoltó katonák. A parlament elé rövidesen beterjesztik az új tűzoltó-törvényt. A törvény a tűzrendészetet és a tűzoltók helyzetét teljesen újból rendezi. Nagyjelentőségű intézkedése a törvénynek, hogy a tűzoltó legénységet sorozáskor fogják kiválasztani. A tűzoltósághoz besorozott újoncok hároméves katonai szolgálatot fognak teljesíteni.

Tárgyalni fogják megyei közgyűlésen a Csiki Magánjavak ügyét. A Csiki Magánjavak ügye Ciuc megye tavaszi közgyűlésén

megint előkerül. A megyefőnök belügyminiszteri rendeletre hivatkozva összehívta április 1-re a tanácsot és ennek tárgysorozatán a Csiki Magánjavak ügye is szerepel. Valószínű, hogy a kérdés viharos tárgyalásokra fog alkalmat szolgáltatni.

Elhalasztották az ujoncok bevonulásának idejét. Az egész országban fellépett kiütéses tifusz betegség miatt a hadsereg-főparancsnokság minden intézkedést megtett, hogy a katonaság körében ne lépjen fel ez a rettegett betegség. Ezzel kapcsolatban az ujoncok bevonulásának idejét április 20-ra halasztották el.

Magyar festőművész kitüntetése. László Fülöp, magyar festőművész a román királyi udvarnál több festményt készített. Lefestette a királyi palota trónterme számára a királyi család tagjainak arcképeit. Öfélése a magyar művészt magas érdemjellel tüntette ki.

Ujabb állami iskolák épülnek Ciuc-ban. Ciuc megyében mindent elkövetnek a hatóságok, hogy új, állami elemi iskolák létesüljenek. Az akciót ezután még hatásosabban akarják folytatni és közelebről Gheorgheni-n, Mercurea Ciuc-on, Tunsad-on, Carta-n, Bicz-on és Casinul Nou-n akarnak új állami iskolákat építeni. Az építési költségek részbeni fedezésével a közbirtokosságokat fogják terhelni.

Tűzet okoztak a gondatlan gyermekek. A Muscel-megyei Ciumesti faluban egyik gazdag gyermekei tüzet gyújtottak az udvaron. A szél üszköt vitt a házra és a ház meggyulladt. A tűz következtében a szomszédos gazdasági épületek is leégtek. A kár hétszázezer lejre rug.

Olvasóink figyelmébe!
A karácsonyi ünnepek alkalmával október kiadásban megjelent **Dr. Görög Ferenc:**

A magyar nemzet története c. könyvet az összes magyar olvasók már régen megkapták, és zonyára el is olvasták, és pedig szeretettel és lelkesedéssel amint a hozzánk érkező, számtalan elismerő levél tanúsítja. Az utóbban érkezett levelek közül közöljük az alábbi, melyet a ref. lelkész intézett hozzánk, amelynek megértő lélekre való sorai igazolják, hogy e történelmi könyv elérte kitűzött célját.

A levél így hangzik:
„Ezek a könyvek hűségesen szolgálják azt a célt, amiért szánva voltak. Népünk szeretettel és nagy örömmel olvassa. Minden szava a magyar lelkehez szól. Tanítás azokról a dolgokról, és pedig megtörtént dolgokról, melyeket nagy multunk igazol. Ezekért mondok köszönetet népünk nevében.“

Ez az elismerő levél arra biztat, hogy nemcsak magyar olvasóink vezetőit, hanem többi olvasóinkat is felkérjük arra, szíveskedjenek szerkesztőségünknek akár levelezőlapon is, három egyszerű szavakkal (foglalkozásuk jelzése mellett) megírni véleményüket, tapasztalataikat a könyvről. A könyv kelendő, ugyanis új kiadás előkészítését serkent s az olvasók véleményét szívesen fogjuk az új kiadásnál méltányolni.

Magyar Nemzet szerkesztőségének
Merénylétet követtek el a perceptor ellen. A Cluj megyei Soimeni községben ismételt tettesek éjszaka kétszer bejutottak a perceptorra, és adóperceptorra lőttek. A perceptor sebesülése súlyos, nem életveszélyes. A Cluj megyében április 1-én

Megint kisebbségi tisztviselőket bocsátottak el Timisoara-n. Timisoara-i postaigazgatóságban tizennégy kisebbségi tisztviselőt bocsátottak el. Az igazgatóság rendelete szerint két héttel el kell hagyniok a szolgálatot.

Növekszik az amerikai árvízveszedelem. Az északamerikai árvíz következtében mind nagyobb területek pusztulnak el. Az árvíz áldozatainak száma kétszáz körül van, a hajléktalankok száma pedig fél millióra emelkedett. Az anyagi kár kétszázötven millió dollár. A helyzetet súlyosítja, hogy állandóan havas eső hull az árvíz által sújtott vidéken.

Halálán van Dumitrescu tábornok. Közöltük lapunkban, hogy Dumitrescu, volt csendőrtábornok ügyében marasztaló ítéletet hoztak és hogy a tábornok az ítélet hallatára öszezott. Dumitrescu állapota azóta sem javult, állandóan eszméletlen kívüli állapotban van.

Gyermekeket gázolt a kisvasút. A mezőszéki Band községben Majláth Béla tíz éves kislányt elgázolta a keskenyvágányú vonaton. A szerencsétlen kis gyermekeket a Targu-Mures-i kórházba szállították, ahol egyik lábát le kellett vágni.

Megindult a Dunán a hajóforgalom. A jégveszély és a tavaszi árvizek elmúltával a Dunán megindult a teheráru forgalom. Ha az időjárás kedvező marad, húsvétra a személyhajók is megindulnak.

Vasúti fékező halálos szerencsétlensége. Eftimiu Constantin vasúti fékező Malnas fürdő felé kihajolt a vonatból, hogy a mozdony felé kémseljen. Egy perc múlva kora látja lefejezte a szerencsétlen fékezőt.

A háború. A német események folytán az afrikai háború a másodrangú események sorába esett. Már nem kíséri olyan nagy érdeklődés, mint eddig, de a harctéren sincs nagyobb mozgás. Inkább repülőátadásokkal dolgoznak az országok s közben folynak a békét előkészítő tárgyalások, a Népszövetség közvetítésével. Általában úgy vélik, hogy májusra megszűnik az ellenségeskedés s azután tisztességes békével véget ér a sok izgalmat okozott afrikai háború.

Hogyan áll a „Dúsgazdag” engedélyezésének ügye? Lapunk egyik előző számában közöltük a műkedvelői előadások szindarabjainak engedélyezésével kapcsolatos eljárást. Szükségesnek tartjuk még a következők közlését. Az 5316—1933. sz. kultuszminiszteri rendelet értelmében, melyet minden prefektúra megkapott, a „Dúsgazdag” előadására egyáltalában nem kell semmiféle engedélyt kérni, csupán csak a szolgabírósnál kell bejelenteni az előadás napját.

Művelődési mozgalmak.

KULTUREST BACHNEA-N. A baohneai ref. ifjuság február hó 23. és 25-én, dr. gróf Bethlen Gábor diszelnök védnöksége alatt a ref. egyház javára jólsikerült műsoros estélyt rendezett. Ugy az első, mint a második előadáson rövid egyfelvonásos darabokkal léptek a nagyszámu közönség elé a református ifjak s mindkét alkalommal a közönség élvezettel és gyönyörűséggel hallgatta végig a műsort. A szereplők: Tischler Margit, Tischler Annuska, Lakatos Margit, Lakatos Erzsébet, Vészi Katica, Lajos Róza, Nisztor Ilona, Dézsi Gyula, Gergely András, Prusszus János, Székely Sándor, Bali Ferenc, Dézsi István, Dézsi György, Báthori József mindannyian nagyon ügyesen játszottak és dicséretet érdemelnek. Műsor után reggelig tartó tánc következett.

MŰLÉPET

garantált tiszta méhviaszból napi árban szállít
Tóth István

gazd. méhészete Cluj, Reg. Carol II. 41—74.

Salakmentes viasz 25% levonással, vagy különként 30 lei ráfizetés ellenében átdolgozok, vasúti és postai csomagolás díjtalan. Kérdésekötőkre csak válaszbélyeg ellenében válaszolok. — Tiszta méhviaszt vezetek.

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

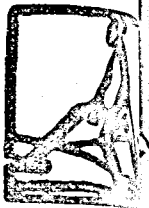
MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen küld a
kiadóhivatal: Cluj Str. Baron L. Pop
5. szám.

Elfizetési díja egész évre csak 80 lei.

MÉZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

A méhek tavaszi kezelése.

Rossa évünk volt, mondogatták a méhészkedő gardák a télen, mikor egy kis tere-ferére összegyűltek egyik vagy másik méhésztársuknál.

A nagy szárazság miatt a méhek hiába repültek ki, kutatva méz után, mert a virágokat leperzseltte a forró napsugár. Juniában volt ugyan kevés gyűjtés a még a pergetőbe is jutott belőle. Ezt azonban legtöbbször eladták, remélve még későbbi gyűjtést.

A fiasítás aztán fölemésztette ami méz a családoknál maradt, annyira, hogy sok család s különösen a rajok etetésre szorultak, illetve szorultak volna, ha lett volna mivel etetni. Az elmúlt év nagyon jó lecke volt arra nézve, hogy máskor hagyjunk már az első pergetéskor tartalék lépesmézet családjaink részére, mert nem tudhatjuk mit hoz a jövő. Ha van tartalék mézünk, ilyen esetben tudunk segíteni a bajon. Szerencsére a méhek ősszel ismét gyűjtöttek valamicskét, amivel aztán úgy, ahogy be tudtuk telelni családjainkat. Januárban azonban már mutatkozott a hiányos betelelés következménye. Volt ugyan a méheknek családonként 5—8 kg. mézük beteleléskor, ez azonban szétszórva volt elhelyezve a keretekben és így elfogyasztva a mézet azokból a keretekből, melyeken a méhcsomó elhelyezkedett s a hidegben más lépekre átvonulni nem tudva, a keretek felső részén összehúzódtak és erős zugással jelezték, hogy éheznek. Én magam is hat családot bontottam fel elég nagy hidegben és ellátva élelemmel, mentettem meg a biztos elpusztulástól. Téves tehát a felfogás, hogy télen nem szabad a családot megbontani.

Lássuk most már, mi a teendő tavasszal méhesünkben? Az idő fölmelegedésével a fiasítás is kezd jobban és jobban terjedni. A felső csomót is megbontják már a méhek s kapnak mézet is a szomszédos keretekben. Ennek a méznek azonban nagyobb része meg van cukrosodva (ikrás), mivel az ősszel olyan virágokról gyűjtötték, melyeknek nektárja termé-

zeténél fogva hamar cukrosodik. Elcukrosodott méz feloldásához és a fiasítás táplálásához igen sok vízre van szükség, melyet a családnak beart a kaptárban elhelyezhető itatóban vagy pedig szabadban adunk a méhek elé 6—8 m. távolságra felállított meleg itatóban. Az itatót azéltől védett napos helyre helyezük. Az itatóban egy kisebb lámpát szűnk, mely állandóan melegen tartja a itatótálcaiban föléje helyezett vizet. Nagyon fontos tavasszal a meleg itató, mert a fentebb említett okok vizért való kirepülésre kényszerítik a méheket, még hűvösebb időben is. Telepszik magukat valahol hideg vízzel és átmelegednek. Míg ha meleg vizet szűnk fölé, ez egész testüket felmelegíti s gyors repüléssel teszik meg e pár méter utat az itatótól a kaptárig, anélkül, hogy még csak megfáznának. Ilyenkor pedig minden egyes méhecske elhullása nagy veszteséget jelent, mert 10—100 fiatal méhet nevelt volna fel.

Ezek után, ha még nem tettük, viaszjukat át családainkat a déli órákban, hogy van elegendő méze és jó anyája. Ha zárt sorrendű családot találunk, anyája rendben van. Amennyiben családokat vagy anyásítsunk, vagy megfiasítsunk. A kaptár alját hetenként takarítsuk ki, hogy a viaszomolyok el ne szaporodjanak. Ezzel meg is tettük, amit tehettünk és ha az időjárás kedvez s családainknak fiatal méheknek van, fáradságunk jutalma nem fog elmaradni.

Benczédi Márton

Asszonyoknak — lányoknak

A régi szép békeidők eltűntek, ma a nőknek épp olyan kemény életküzdelmet kell folytatniuk, mint a férfiaknak a mindennapi kenyérért. Nem szabad ez a mai nőnek megessen, sőt, mert minden rosszban van valami jó, úgy ez is jó oldalakat hozott a világmáma ninesenek elkényeztetett kisasszonyaik csak diszei a háznak, de vannak

szorgalmas munkatársai a férfiaknak! A mi sorsunkon nem a sopánkodás és a „bezzeg“ segít, csak a kemény akaratú és életrevalóság. Sok mindent tehet a nő, hogy segítsen önmagán és házanépén, mennyi apróságoknak látszó kuforrás áll a rendelkezésére, melyből tudással és szorgalommal aranyakat bányászhatunk!

Városi, falusi leányok egyaránt hallgassák meg az alábbi tanácsot: ne siessenek egyetemekre, felső iskolákba, vannak ott férfiak elegenden, bár ők tudjanak elhelyezkedni, kár nagy pénzeket, szép fiatal éveket a padok között eltölteni semmiért, mert a női munkabér oly kicsi, hogy nem hozza be még a tanulásra elköltött összeget se! Ha pedig egyetemet végzett egy lány és nem kap állást, szerencsétlennek érzi magát, nem tudja mihez kezdjen, pénze elfogyott új hozzákezdésekhez! Ellenben még mindnyájuknak maradt egy kis kertjük, szerencsésebbeknek földjük is, ha városához lakunk közel, akkor kertészkedjünk. Trágyázással, öntözéssel a leggyengébb földet is termékenyítő tehetjük, arra legyen gondunk, hogy korai zöldségeket vigyünk piacra. A leg egyszerűbb salátának is borsos az ára kora tavasszal. Fontos a magok beszerzése, legyen igen jó, megbízható helyről, pl. a Hangya szövetségekből, fontos a melegágy. Termesztünk retket, paradicsomot, ugorkát, karfiolt, paprikát legfőképpen, mert ezek tartalmazzák a legtöbb vitamint, de természetesen minden egyéb zöldségünk is legyen, gondoljunk a téli eltevő aszalásra kerülőkre is. A spárga különösen nagy hasznot hoz, a spenót szintén, ezek a többi évelőkkel megkönnyítik a munkát. Manapság, mikor olyan növényevő a világ, a kertészet igen jó foglalkozásnak bizonyul, jól esne tudni, hogy a mi asszonyaink és leányaink keze természetesen zöldséget fogyaszthatjuk! Egészséges és nőies foglalkozások közé tartozik a virágkertészet is, mely egyenesen dusan hoz a konyhára. Fontos az időszerű szerinti virág és a melegágy. Ha megtanulunk koszorút és csokrot kötni, még többet nyerünk. Sajnos, ma külföldről hozzák a kereskedők a virágokat, miért ne tudnánk mi ellátni őket. Sok száz család él Hollandiában és Olaszországban virágokból. A fogyasztók is olcsóbban jutnának így a virágokhoz, nekünk is jobb egy itt termelt virágot gyönyörködni! Kender- és lentermesztés

KOMOLY KÉRDÉS!

Miért tűri,
hogy
kínozza a

RHEUMA, ISCHIAS, KÖSZVÉNY
oldal, hát, gerincz, szűrás
szaggatás és keresztcsont
fajdalom?

Mikor a csodás hatásu
Spongilia
FÁJDALOMÖZŐ CSUZ ÉS KÖSZVÉNYKENŐCS
BIZTOSAN MEGGYÓGYITJA!

ARADOLEI KONCZ GYÓGYSZERTÁR
és postaköltség • ODORHEIU •

is időszerű volna a mai szöttes világban. A gyógynövények sem kérnek sok helyet, ágyás szélén virít az angyelika, baraboly, májusi fű, pemetefű, majoránna, fodormenta, zsálya stb., melyek termését örömmel beveszik a gyógyszertárban. Ha a gyümölcsös csak részben a mienk és nem érdemes nyers gyümölcs eladással foglalkozni, vagy kicsi a gyümölcsös, aszalt gyümölcsként adjuk el a termést, városban igen kedvelt cikk, sajnos, még mindig sok a boszniai aszalt szilva, de reméljük nem sokáig! Gyümölcsíz, befőttek szintén jó eladási cikkek, itt fő a tisztaság és pontosság. Az idén ősszel Aiudon egy nőszövetségi kiállításon láttam egy 1923-ból való barackíz, színét, ízét pompásan megtartotta, ugyan csak itt láttam, hogy a házilag készített izet, befőtteket, savanyúságot, gyúrt tésztafélét, mint kapkodja a vevőközönség, a kiállítás második napjára egyetlen eladó üveg sem maradt! Ne felejtsük el a baromfitenyésztésről se, tojást, tollat és állatot értékesíthetünk belőle. Igyekezzünk fajbaromfitenyésztetni. A baromfitenyésztés kevésbe kerül, fáradozást alig igényel, eredményt mégis szépen tud felmutatni. Téli időben, mikor 2 és 2.50 leiben vesszük a tojást, kiszámíthatjuk, hogy mit nyer a gazdasszony rajta. A tejgazdaság természetesen csak úgy fizetődik ki, ha takarmányunk van. A tejtermékek természetesen csak úgy, mint a zöldségek, nagyon divatba jöttek, ügyes gazdasszony tejszín, vaj, sajt, túró, tejföl eladásából szépen gyűjthet a ládafiában!

Horváth Ella.

TÖRVÉNYTERVEZET

Nem lesz törvény Román Valér ipari törvénytervezetéből.

Bucuresti-ben kisipari kongresszust tartottak. A gyűlésen megvitatták az általunk régebben ismertetett Román Valér-féle törvénytervezetet. Erről a törvénytervezetről közöltük lapunkban, hogy sérelmes a kisebbségekre nézve. A gyűlésen egyhangulag megállapították, hogy az új törvényjavaslat nem szolgálja az iparosok érdekeit és ezért a törvényjavaslatot nem szabad a parlament elé terjeszteni. A kisiparosok gyűlése a következő határozati javaslatot hozta:

1. Készítsenek új törvényjavaslatot, amely valóban a kisiparosok érdekeit szolgálja.
2. Függesszék fel az adóárveréseket, adják vissza a lefoglalt tárgyakat.
3. Szállítsák le az állami és községi adóterheket a kisiparosok fizetőképességéhez mérten.

4. Létesítsenek hitelintézményt a kisiparosok számára.

5. Olcsóbbítsák meg az életet, a nyersanyagokat, valamint oszlasszák fel a trösztöket és karteleteket.

6. Irják ki azonnal a választásokat a munkakamaráknál.

7. Adják meg a függetlenséget a társadalombiztosítási intézménynek

Sulyos sérelmet jelent a vasut-igazgatóság rendelete a kisiparosokra nézve.

A közlekedésügyi minisztérium egyetértőleg a vasut vezérigazgatóságával, elrendelte, hogy az iparosok olyan alkalmakkor, amikor autóbuszszállítanak vásárra árukat, csak két személlyel kísérhetik az árut. Ez azt jelenti, hogy a kisiparos nem viheti magával több segédét vagy tanulóját, akik neki a vásárban segítségére lehetnének. A vasutigazgatóság azzal indokolja a rendeletet, hogy a vasutforgalom fellendítése érdekében feltétlenül szük-

séges, hogy minél több kényyszerítsenek a vasuton utazásra.

Orvosolni fogják a kisiparosok sérelmeit.

A munkaügyi miniszter küldöttség jelent meg és közölt a kisiparosokat ért szociális sérelmek ellen. A miniszter a küldöttség szónokának beszéde után megígérte, hogy meg fogja vizsgálni az összes sérelmeket és az új ipartörvényben gondoskodni fog arról, hogy a legmesszebbmenő módon megvédje a kisiparosok érdekeit.

Szomorú helyzetben vannak a Braşov-i kisiparosok.

A Braşov-i ipartestület tiltakozása szomorú képet fest a Braşov-i iparosok helyzetéről. A jelentés szerint múlt esztendőben százhusz iparos adta vissza iparengedélyét, mert nem bírták el a sulyos közterheket.

* Szövetkezési * Szövetkezési

Szövetkezési ünnep Galatani-n.

A Galatani-n megtartott, jól sikerült szövetkezési ünnepen Horváth Béla ny. igazgató-tanító, szövetkezési tisztviselő tartott ünnepi beszédet. Beszédéből az alábbi megszívlelésre méltó sorokat emeljük ki:

Mi az, hogy szövetkezet? Mi célja van annak a lehet-e valamelyes haszna abból az embernek, erre akarok csak néhány mondatban feleletet adni.

Szövetkezetnek nevezünk minden olyan alakulatot, amely több embernek, illetve több tagnak az összefogásából, szövetségéből jön létre, alakul meg törvényes alapszabályokkal valamelyes közérdekű cél szolgálatában.

Ebből kifolyólag a szövetkezetek többfélék, aszerint, hogy az miféle célra alakítottak,

vagyis, hogy mily célnak a szolgálatába állítottak.

Eszerint vannak fogyasztási, értékesítési, mezőgazdasági és hitelszövetkezetek. Ezek azok a szövetkezetek, amelyek minket, gazdálkodó, illetve földművelő embereket érdekelnek. Az elsoroltakon kívül vannak ipari, beszerzési stb. szövetkezetek, amelyek azonban minket közvetlenül nem érdekelnek.

Lássuk, mi célja van általában a szövetkezeteknek? Van-e abból a szövetkezet tagjainak valamelyes anyagi haszna?

A szövetkezetnek, legyen az fogyasztási, értékesítési, az a célja, hogy a közvetítőket kiküszöbölve, közvetlen teremtésen érintkezést, ill. kapcsolatot a fogyasztó és termelő között teremtsen, azt a hasznót, amit a közvetítő, nevezük

Mulattató

Ha utamban rózsá nyílik.

Ha utamban rózsá nyílik,
Rá se nézek, meg se látom:
Hozzád méltót úgyse lennék,
Én gyöngyörű gyöngyvirágom.

Tűnjék el a nap az égről,
Hadd boruljon éj a földre:
Csak a szemed fényessége,
Az ragyogjon mindörökké.

Szeretem a csalogánydalt,
De ha nem szól, azt se bánom;
Pici szived dobogása
A legszebb dal a világon.

Ha virág, dal nem is lenne,
S nem ragyogna nap az égen,
Boldog lennék karjaid közt,
Édes, drága mindenségem!

SZATHMÁRY ISTVÁN.

Tűz.

I.

Az édesanyja, mielőtt elment volna otthonról, maga elé állította a kilenc esztendő Ferenccet. Megmutatta neki, hol van a vizeskorsó, az előre odakészített ennivaló. Ráparancsolt, hogy azután vigyázzon a házra, idegen emberrel ne álljon szóba. Ha valaki hívogatja, csalogatja, el ne menjen vele sehova, még akkor se, ha cukrot ígérget. Elmondott mindent, amit az asszonyok szoktak, amikor egy lélegzetre, pergő szavakban egyszerre ejtik oda a szívüket a gyerekek tenyerébe.

Ferenc szembenézett az anyjával, nagy komolyan vetette rá a tekintetét. Szép, barnaszemű kisfiú volt. Kicsit soványka, bizony testesebb is lehetett volna, de úgy van az sok helyen, hogy a nagy karéj kenyér, csordultig töltött tál étel, hizlalja a gyermeket s ha szükösen kell mérni a foga alá, soványka marad a növendék.

Nem

Egyszerű, nem költségesebben megszabadulhat a lábodon ezen kinzóitól. A világszerte ismert, közkedvelt Szt. Rókus sóból kanálnyit felold egy

dótlal meleg vízben. Keletkezik ezáltal oxigénus forró fürdő, mely a betegség és fáradtságképző káros anyagokat kiszívja a lábából. A tyukszemek és bőrkeményedések olyan puhák lesznek, mint a vaj, ezáltal könnyen eltávolíthatók s helyükbe egészséges, normális bőr nődik. Az izületi, bokacsontfájások mintegy varázslatra megszűnnek és a lábakat jóleső, bizsergő, könnyítő érzések járnak át, ujjászületnek. A Rókus fürdőből a fagyások teljesen elmúlnak. Csakánál figyeljen, hogy valódi Rókus só adjanak zöld csomagolásban és ne kiábrándító utánzatokat. Beszerezhető üzletekben és a Rozsnyai Gyógyszerárnyékban, Arad.

II.

A szomszédból átmentek Ferenchez a pajtások. Kitalálták mindjárt, hogy legelőször is a csürben lehet játszani. Ugyan mi lehetne a legkedvesebb játéka?

— Játsszunk nagyosdit, — mondta az egyik gyerek. — Én leszek a vendégfogó. Ti eljöttök hozzám látogatóba. Azt fogom mondani, hogy enni szeretnétek. Akkor meg rakjuk a tüzet és én meg fogom főzni az ebédet és sütök hozzá vajaspogácsát is.

Felosztották egymás között a munkát. Halomba hordták a homokot, odacipelték a vizesvödört is. Az egyik gyerek szorgalmasan gyúrta a homokot, a másik formázta a pogácsát, szép kerekre. Összehordták a szalmagombokat, egymásra rakták a csür középső részére.

Benne voltak már a nagy munkában, amikor hirtelen szél kerekedett. Akkor látták, hogy mégis csak okosabb lesz, ha nem a nyitott, hanem a fedett csürben rakják a tüzet.

Az ágakat áthordták oda. Az egyik gyerek szalmából csutakot tett alája. Ferenc

a házba es megkereste a gyufás skatulyát. Kivitte a pajtásainak és pillanatok alatt magasan lobogott a láng.

— Tepsi is kellene, — mondta az, aki a pogácsákat gyúrta.

Ferenc megint csak szaladt a házba. Előkereste a ragyogóra surott tepsit. Belerakták, szög sorjában egymás mellé, a homokpogácsát. Vitték a tűz mellé.

— A pogácsa hamarabb fog megsülni, — találták ki megint — ha több lesz a paraszunk. Akkor jó omlós lesz.

Még több száraz ágat gyűjtöttek, dobálták a lángba a vékony galyakat. Ropogott az ág, magasan csapott fel a láng.

A gyerekek gyönyörködtek a tűz játékában. Eszre sem vették, hogy a szél egyre erősebben dudál körülöttük. Csak azt látták, hogy milyen játékosan-furcsán csapkodnak a lángok jobbra és balra. A tüzmadár kiterjesztette a két szárnyát és ingatta, lendítette mélyebbre, magasabbra. Néha hozzávágódott a közeli szalmakazalhoz is.

III. BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Eg a kazal, — visitotta kétségbeesetten az egyik gyerek.

Éppen a pogácsatepsit fordította meg, amikor a láng a feje fölött belekapott a kazalba. Villámgyorsan futott fölfelé a tüzkigyó a szalmán. Ahová beleharapott, ott mindenütt vörösen, ijesztően ropogott. A szél kegyetlenül fujtatott. Vitte a szikrát és ahová odavágta, mindenütt fellobbantak a lányynelvek. A gyerekek iszonyodva és rémülten futottak ki a csürből.

Ferenc egyedül állt a lángözönben. Egyedül a vészben, így szokott ez lenni! Csak kérte, hogyan harapja-marja tovább magát a tüzkigyó. A kazal végében pedig ott állt a ház. Az apjának és anyjának a hajléka.

Azt mondták neki, mikor elmentek otthonról, hogy ő vigyázzon arra a házra. Amikor körülötte egyre jobban terjedt a lángtenger, csak azt érezte minden ízében, minden porcikájában: nem jól vigyázott a házra.

A füst marta a torkát. Égette a szemét. A könnyek lefolytak az arcán. Még mindig ott állt a helyén mozdulatlanul. A pusztító lángözönön keresztül érezte meg Ferenc mind-

azt, amit a kérlelhetetlen veszedelem, a lángoló tűz, az elégett kazal, a rommá lett ház jelent. A kilenc éves gyermek szemben állt a könnyörtelen végzettel.

Birokra kelt vele. Már tudta, mit kell tennie. A csür végében ott állt a vizeshordó. Arra már nem volt idő, hogy a vödörrel megregesse ki a vizet. Ferenc felkapta a konyha előtt heverő kis baltát. Nekiment a hordónak. A szikraeső záporozott körülötte. Itt is, ott is belekapott a ruhájába. A kemény kis ököl vágta, zuzta a hordó oldalát a baltával. Dőlt a verejtek az egész testéből. A kemény donga ellenállott, nem hagyta magát. Ferenc csapkodott, hadakozott. Nem érzett, nem tudta már csak azt az egyet, hogy a házat meg kell menteni. A baltacsapások alatt végül beszakadt a hordó oldala. A víz ömlött, szétfolyt a csürben. Akkor Ferenc a kuthoz szaladt.

Nem lehet azt tudni, hogy ilyenkor melyik örzőangyal védi a gyermeket. Melyik tartotta a kezében, mikor leeresztette a nehéz vedret a kuthoz és felhuzta a vizet. Máskor talán meg se birta volna mozdítani a vedret. Most pedig hordta szakadatlan és odazuditott a szalmakazalba.

IV.

Ferencnek apja, anyja hazatért a határból. A csür előtt ott feküdt eszméletlenül a kis Ferenc. Vizesen, sárosan, összeégett ruhában. A keze, feltörve, véresen, lankadtan pihent mellette a csatákban. Felölelte az apja a két karjába. Szaladt be vele a házba, letette a nyoszolyára. Látták a félig elégett szalmakazlat. El nem tudták gondolni, hogy mi történhetett. Az anyja simogatta, visszazólitgatta Ferencet a földi világba. Mikor felvetette a szemét, eleinte tünődve nézett körül. Fájdalmasan görbült el szájacskája. Furcsa, nyoszörgő sírás fakadt ki belőle. Összetette a két kezét.

— Édesanyám, hiszen csak pogácsát akartunk sütni a vendégeknek, de én mégis szót fogadtam, ugy-e, mert vigyáztam a házra!

Igy lett komoly emberke a kilenc esztendő Ferencből.

Szederkényi Anna.

Apróságok • Adomák

Jó szokások Hollandiában.

A szorgalmas és erkölcsös holland nép körében sok dicséretes szokás uralkodik. Ezeket a szokásokat jó volna nálunk is meghonosítani.

A részegséget Hollandiában büntetik. Ünnepek alkalmával a korezmákban csak könnyű italokat szabad kiszolgálni, vagy pedig teljesen tilos a szesz italok árusítása. A káromkodást szigorúan büntetik.

A takarékossgal kapcsolatban ugyancsak érdekes és hasznos szokások vannak Hollandiában. A kenyérdarabokat, akármilyen szárazak legyenek, megesszik a hollandusok. Sőt a pékeknek meg van tiltva, hogy reggel tíz óra előtt friss kenyeret, vagy süteményt árusítsanak, hogy az előző napi kenyér és sütemények elfogyjanak. A vendéglőkben és kávéházakban a reggelihez csak száraz kenyeret és süteményt szabad kiszolgálni, pedig a friss sütemények a péknél már hajnalban készen vannak.

Az erkölcs és becsület sérthetlenségét különös intézkedések védik. Így például tilos több helységben a nők és férfiak szabad helyen való közös fürdése. Sőt

egyes községekben például vasárnap nem szabad a szabadban fürödni.

Újfajta söröspalackokat használnak Amerikában.

Az amerikai sörgyárak újabban nem üvegbe, hanem konzervdobozba zárva árusítják a sört. Ennek a csomagolásnak sok előnye van. A konzervdoboz olcsóbb és könnyebb, mint az üveg. Ezenkívül használat után a konzervdobozokat el lehet dobni, feleslegessé válik összegyűjtésük és a sörgyárba való visszazállításuk.

Nevezetes évforduló.

Harrison (olv. Herrizn) órási 200 évvel ezelőtt találta föl a rács-ingát. Ez akadályozza

meg az ingaóráknál, hogy ingarud hossza a hőmérséklettel változzék, s ezáltal az óra hol gyorsabban, hol lassabban járjon. Hordozható és tengeren használható órák készítéséért és a találmányán alkalmazott számos javításért Harrison az angol parlamenttől díjtalantalmat kapott.

Mit csinál a fájós fog?

- Honnan jön?
- A fogorvostól. Rettenesen fáj az egyik fogam!
- Még mindig fáj?
- Nem tudom. Ott maradt a fogorvosnál.

A legjobb étel.

Kérdi a tanító az iskolában Gyuritót:

- Mondd csak fiam, mi a legkedvesebb eledeled?
- A krumpli leves, — feleli a gyerek, — mert attól mindig olyan beteg leszek, hogy nap nap nem mehetek az iskolába.

Rövid tartózkodás.

- Kohánékhoz becsönget a szolgálatos ember. A szolgálatos nyitja az ajtót.
- Itthon van kérem a ur?
- Igen, — feleli a családtag. De már nem sokáig. Délután lesz a temetése.

Legyen ott minden gazda asztalán

Az

ERDÉLYI GAZDOK

az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos lapja, melyet az Egylet tagjai 60 lei évi tagdíj ellenében kapják, megjelenik havonta. Nem tagok részére az évi előfizetési díj 80 lei. Mutatvány számot díjtalanul küld az E. G. E. (Cluj, A. Mureșen).

Erdély legjobb magyar gazdasági szülője

Kérjen mutatványszámot gyermeke számára az

UJ CIMBORA

cimű képes gyermeklapból. Megjelenik havonta háromszor.
Előfizetési díj egész évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5

TANÁCSADÓ

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (oroosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külföldi portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek a választ lapunkban adjuk meg.

Z. F. Ha vaj- és sajtgyártással akar foglalkozni, két dologgal kell tisztába jönnie. Egy kiló gramm vajnak az előállításához 25 liter tej szükséges, egy kiló sajt készítéséhez pedig 9—11 liter tej kell. Ezen az alapon csinálja meg az előszámításokat és csak akkor fogjon a munkához, ha számításai szerint jövedelmező lesz foglalkozása.

V. Gy. Tekintettel arra, hogy az új borvédelmi törvény még csak most van a parlament előtt tárgyalás alatt és eltelhet még jó pár hét, míg az meglesz szavazva és Monitorul Oficialban megjelentek, mint szentesített törvény, így a ma még életben levő törvény az irányadó. Ez ügyben jelentse be pótlási szándékát azzal, hogy a pótláshoz az oltvány is meg van már szereve és így sem a Mezőgazdasági Kamara, sem a Consilieratul Agricol nem tekinthet kifogást az ellen, hogy az oltványok telekkönyvezett területen pótlásokat eszközöljön.

S. S. Kérésével forduljon a Ministerul Apărării Nationale-ko Bucuresti és kérje, hogy a katonai szolgálat alatt rokkanttá vált fia műkezeinek beszerzéséhez szükséges összeget utalják ki, hogy pedig intézkedjék azok beérkezéséről, amint azt már egy-

lyben már tette is. Minden reménye meg lehet arra, hogy kérése teljesítve lesz. Amennyiben mégsem teljesítenék kérését, úgy a műkezeket Clujon az Ortoped-kórházban, vagy akármelyik szaküzletben vagy műhelyben szerezheti be. A tanácsadásért 20 lejt sziveskedjék az előfizetési díjával együtt beküldeni.

G. I. A disztróziákat nyugodtan ki lehet takarni. A földdel letakart rózsák ugyanis a meleg következtében erősen hajtanak és így későbbi kifedés esetén a kényes hajtások könnyen elfagynak. A kitakart rózsák hajtásai most lassabbá válik és a hajtások edzettebbek lesznek. Ha nagy hideg fenyeget később, szalmával, falevéllal, fenyőággal vagy papírral kell megvédeni a rózsákat. Ez az eset még májusban is bekövetkezhetik.

Szőlő betelepítése. Tavasszal, áprilisban, vagy május elején ültetjük az oltványokat a megforgatott területre. A lehetőleg észak-déli, vagy a lejtő irányában kitűzött sorok irányához alkalmazkodva 1 méteres sor- és tőtávolságra 4-es, esetleg 3-as kötésben beosztjuk a területet, a tőkék helyét cövekekkel megjelölve. A cövekek mellett kis gödröket ásunk és az előzőleg 3—4 ujjnyira visszavágott gyökerű és egy világos szemre megmetsett oltványt, vagy gyökeresszűt elültetjük. Az ültetéskor ha csak lehet, bőven alkalmazzuk a vizet vagy ha ezt nem lehet, agyagból tejfelsűrű sárhabarost készítve, a visszavágott gyökeret abba belemártva, ültetjük el a növényt, mert az ültetésnél az a fontos, hogy a föld szoros érintkezésbe kerüljön a gyökerekkel. Ültetéskor olyan

mélyen kerüljön a vessző vagy oltvány, hogy a legfelső büttyök, illetve az oltás helye éppen a föld felszínén legyen. A lejtő alján kissé magasabban, felső részén pedig mélyebben kell ültetni. Az elültetett vesszőt, vagy oltványt porhanyó földdel halmocskákba takarjuk (felesírkézzük) úgy, hogy felső része egy ujjnyi földdel legyen befödve. E halmocskákat később mindig porhanyítani kell, nehogy összetömjödjének vagy megcserepedjenek.

B. I. Talişoara. Hozzánk intézett levelére az alábbiakban adjuk meg a választ:

1. A buza lehet 72—83 kg. százliterenként (hektóliter), amit a buza fajsúlyának neveznek. Minél nagyobb a fajsúly, annál jobb a lisztkihasználási lehetőség. Általános szabály szerint a buza fajsúlyánál kb. 2 kg.-mal kevesebb a liszt. A korpamennyiség teljesen a malom felszerelésétől függ, ugyanígy a 0-ás liszt kiaknázása is. A korpa lehet az átlagos 78-as buzából 20—28 kg. is. A 0-ás liszt 15—30 kg. A vámmalmok rendszerint gyengébb felszereléssel bírnak, tehát kevesebb a fehér liszt, több a korpa. Van ezenkívül 100 kg.-onként 2 kg. porlási és párolgási apadás.

2. A vámorlési százalék békeidőtől kezdve vidékenként változott 10—14% ± 2% apadás között. A múlt év folyamán a vámmalmokra is újabb taxát vetettek ki, ami kg.-onként 25 banit tesz ki a liszt után. A 40—50 lej őrlési díjből tehát felét vagy még ennél is többet az államnak kell fizessanak a hadfelszerelési alapra. Nagyon kevészámú malom emellett föl ennek dacára az őrlési százalékot 1—2%-kal. Tehát a termelők kihasználásáról szó sem lehet

3. A buza minőségét befolyásolhatja a benne levő idegen anyag mennyisége is. Van olyan buza, melyből a szokásos 1-3% idegenanyag helyett 15-20%-ot is ki kell választani, ami a liszt-kiaknázás szempontjából nagy befolyással bír.

Ezeknek a sokfelé ágazó kérdéseknek a pontos ismerete nélkül a visszajáró liszt mennyiségét meghatározni nem lehet.

A szerkesztésért felel
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

P. J. Turches. B. S. Ghiarac. S. F. Urziceni. Sz. F. Lemnia. B. F. Săcueni. Sz. M. Lueta. H. B. Cluj. Z. A. Lopadea. S. J. Maia.

ELŐFIZETŐINKHEZ! *Egyik vidéki megbizottunk jelenleg Salaj megye tasnádi és Carei-i járásait keresi fel, hogy az ottlevő hátralekös előfizetőinktől a díjakat beszedje. Másik megbizottunk pedig Odorheiu és környékét látogatja meg. Azért közöljük ezt előfizetőinkkel, hogy addig amíg megbizottunk megjelenik községükben, gyűjtsék össze a pénzt, mert így sokkal könnyebb a hátralek kifizetése, mintha posta útján adnák fel.*

V. I. Icafalau. Előző levele nem érkezett be s emélfogva kérjük annak tartalmát megismételni, hogy a választ megadhassuk.

S. E-né. Mindhárom szindarab beszerezhető. A „Gyimesi vadvirág“ és a „Cigány“ ára 60-60 lei, míg „A falurossza“ ára 40 lei és a portóköltés. Irjon a megrendelés végett a Minerva könyvkereskedéshez Cluj, Str. Reg. Maria 1.

B. A. L. vas. Sajnos olyan gyárat vagy vállalatot nem tudunk ajánlani, amely a találmányt értékesíthetné. Véleményünk szerint az lesz a leghelyesebb, ha lapunkban elhelyez egy apróhirdetést pontosan és világosan megszövegezve, ennek esetleg lesz eredménye.

M. J. Ernst Pasternack Berlin, S. O. Michaelkirchplatz No. 13. Abt. XCII. Germania egy új módszerrel ajánl betegségek leküzdésére, mint ahogyan hirdetéseiben is benne van. Felajánl teljesen ingyen egy füzetet, melyet értesítése után megküld Önnek is. Irjon tehát a fenti céghez s lapunkra való hivatkozással kérje meg az ingyen füzetet. Irhat magyarul is. Többet mi sem tudunk, mint amennyit hirdett.

„Március“. A kérdése kissé különös, de azért válaszolunk arra. Tegye be a rózsabimbót sóporba s mint minta érték nélkül egy kis dobozba helyezve adja fel postára. Természetesen azt is írja meg Angliába, hogy az átvétel után mossaák le a sőt édesvízzel s pár nap alatt a bimbó nyílik. Esetleg mohába téve a virág se hervad el azon néhány nap alatt, amíg odaérkezik. A „Keleti Újság“-nak a levelet közbesítettük.

S. M. Irod. A kért haladékokat megadjuk.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: K. J. Modias 150, Hoghiz-ról: F. Gy. 150, I. A. 150, T. I. Hataica 75, M. S. Omor 150, L. I. Zalan 305, K. I. Andrid és E. M. Turia naptárok 2-szor is elküldve, D. A. Mihai Viteazul 150, Cs. F. Covasna 150, G. D. Ariusd 155, F. A. Nicoleni 305, özv. P. Gy-né Tarcesti 155, A. J. Sinersig 155, G. I-né Zălan 150, (előf. 1932. II. 1-től r. 1937. II. 1-ig), B. F. Poelusa de Barosu 150, P. S. Saros 310, B. J. guber Plaesii de sus 155, S. K. Macea 155, B. I. Filea 605, K. D. Adamus 150, M. P. Medias 150, Cs. M. Rastolita 300, J. I.

Galati 150, K. L. Stana 150, K. I. Mihaileni 155, B. B. Bentid 150, K. K. Trg. Săcuene 150, B. E. Arded 270, A. A. Tăsnad 150, A. I. Azuga 150, K. S. Ludus 135, P. E. Oaia 75 Lei.

Apróhirdetés

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 3 lej. Állástkeresők részére 20 szóból 40 lej. Előfizetőinknek minden szóból 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Varrógépek, kerékpárok, gramofonok és ezek alkatrészei, javítóműhely. Pontos és gyors kiszolgálás. Baumgarten Géza, Târgu-Mureș, Str. Calarasilor No. 19.

1911-beli Műv. 10-es golyós esapágyas esőpló eladó, esetleg elcsereplhető ugyanilyen típusú kisebb esőplóval. Ugyanott megvételre keressék Milignard páros-sorú vetőtőgépet 15-sorosát. Bagossy Sándor, Ghiarac jud. Bihor.

Elvált asszony elmenne házvezetőnőnek oly magányos urhoz aki 3 éves fiacskáját házába fogadja. Elmenne gyermek mellé anyahelyettesnek május 1-re csakély fizetésért. Vidékre szívesen megyen el gyermek nélkül. Cím a kiadóban.

Egyes és kettős ekék, kévekkaratógép eladók. Gr. Beldi György, Diciosánmartin.

Olvassa az erdélyi magyar fiatalok reprezentáns lapját

a HITEL-t.

AZ ELSŐ SZÁM TARTALMA. Albrecht Dezső: Az építő Erdély. — Fazekas János dr.: A kisebbségi jogvédelem. — Nagy András dr.: Népegészségvédelem. — Aradi Zsolt: Magyar sziget. — Vita Sándor: Erdély szövetkezetei. — Vásárhelyi Z. Emil: Remete-művészek. — Vencze József: Metamorphosis Transylvanica. — Thurzó Gábor: A második erdélyi nemzedék költői. — Bözdi György, Daida Jenő, Flórián Tibor, Kőrösi Jenő, Koós-Kovács István, Szabédi László, I. Szemler Ferenc, Varró Dezső versekkel, Gy. Szabó Béla fametszetekkel, Szervátusz Jenő szoborrelportré-cióval teszik teljessé a gazdag füzetet, amely önmagáért beszél.

Előfizetéseket lelvész a Minerva Könyvkereskedés

Cluj, Str. Regina Maria 1.

Előfizetési díj egy évre 120 lej. Ugyanott egyes szám is 30 lejért kapható.

Berzeviczy Albert.

A magyarságnak nagy halottja van. Meghalt Berzeviczy Albert a magyar közélet és politikai élet kimagasló alakja.

Berzeviczy Albert 1853 június 7-én született a sárosmegyei Berzevicén. 1876-ban közigazgatási pályára lépett. 1881-ben szabadelvűpárti programmal képviselővé választották és hamarosan

feltűnt nagy felkészültségével. 1884-ben a közoktatásügyi minisztériumban tanácsossá nevezik ki, három év múlva pedig előbb Trefort Ágoston, majd Csáky Albin oldalán kultuszminiszeri államtitkár. A Bánffy-kormány megalakulása után a képviselőház egyik alelnöke, erről a tisztségről azonban két év múlva lemond s egy ideig nem vesz részt a politikai életben.

Politikai visszavonulását irodalmi munkásságra használja fel. Műtörténeti és közéleti tevékenységet fejt ki. Ez időben többször beúta Olaszországot. Uti tapasztalatairól szép könyvet írt.

1903-ban a Tisza-kormány vallás- és közoktatásügyi miniszterévé nevezik ki. Berzeviczy kultuszminiszersége alatt módosítják a magyar népoktatási törvényt és ugyancsak az ő nevéhez fűződik a tanítóképzés reformja.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének Eötvös Lőránt báró lemondása után, 1905-ben választják. A Wekerle-kormány bukása után a szabadelvű párt nemzeti munkapárt néven vesz részt a választásokban és szerzi meg magának a többséget. Berzeviczy ismét politikus lesz, ő adja a pártnak is a munkapárt nevet. Az új képviselőház bizalma újra Berzeviczy felé fordul, őt választják meg a képviselőház elnökének.

A békekötést követő évek ismét, immár harmadszor politikai visszavonulásra bírják Berzeviczyt. Képviselőiséget többé nem vállal, de annál nagyobb buzgalommal vezeti a Tudományos Akadémiát. Nem csökkenő lelkesedéssel és szeretettel foglalkozik az Akadémia még kisebb jelentőségű kérdéseivel is az őt jellemző lelkiismeretességgel. A társadalom és politika kérdéseiben végig az emelkedett szellem hatja át működését.

Berzeviczy Albert halála, mely osztatlan részvételt keltett, nem érkezett váratlanul, mert már hetek óta ágyban fekvő beteg volt és szervezete egyre gyöngült. A magyar kormány a nemzet halottjának tekintette Berzeviczyt és ünnepélyes külsőségek között kísérték ki utolsó útjára az Akadémia előcsarnokából.

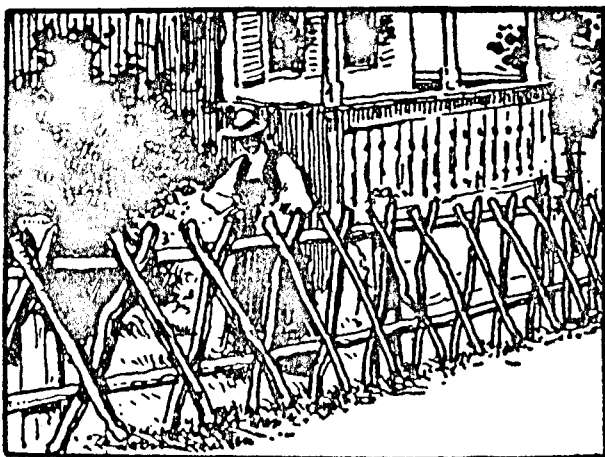
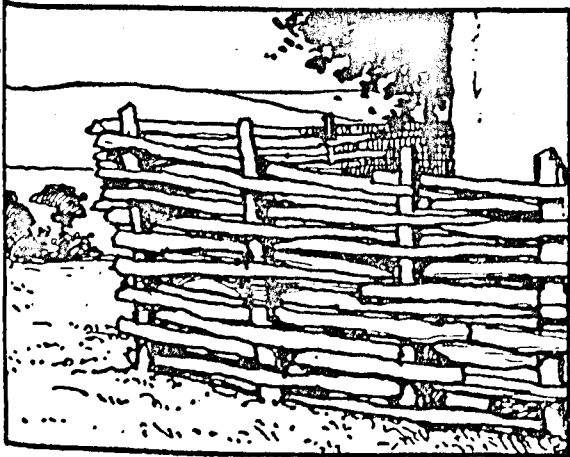
Berzeviczyvel a régi idők egyik legkiválóbb közéleti férjia távozott el az élők sorából. Munkásságának eredményei azonban örökké fogják hirdetni dicsőségét.

Tanuld meg!

Kerítések fagerendákból.

Erdős vidékeken nagyon szép, olcsó és tartós kerítések építhetők kar vagy lábvastagságú

dorongokból, vagy gerendákból. Az ilyen kerítések többfélék lehetnek. A fákat elhelyezhetjük kötésben amint az egyik képünkön látszik. A keresztibe összerótt fákat szegekkel kell megerősíteni. Más alakban is össze lehet róni a megfaragott fákat. A vastagabb faágakat ketté ha-

Sokat iszom, sokat eszem,
Nem nő attól az én eszem,
De növést a lélek már ad,
Mí a Magyar Nép-ből árad.

síthatjuk, így kiadósabb a faanyag a kerítés építése alkalmával. El lehet helyezni sűrűn egymás mellé is a vastagabb faágakat. Ezt rendszeren hámozva és hasítva szokták alkalmazni. Ilyen esetekben függőlegesen vagy vízszintesen kerülnek elhelyezésre a megfelelő hosszúságra felszabott fadarabok.

— Ugye, ma új szakácsnő főzött, vendég-lős úr?

— Bámulatos finom izlése van önnek, hogy ezt már az első fogásnál észrevette.

— Dehogy! Eddig fekete hajszálakat, ma azonban szőke hajszálakat fedeztem fel a levesben.

Husvételi tojások.

Mostani tojásdíszítéseinkben azonnal ismerünk a varrottasok hatására. Gazdag vél és virág díszek jelentkeznek a most két formákon. A varrottas hatást mutatja „ruha-széjjes“ elnevezés is.

